

Ινστιτούτο του Φροϋδικού Πεδίου
Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών
της Αθήνας

ΛΑΚΑΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Διδάσκουν: Δ. Βεργέτης, Ντ. Περτέση, Βλ. Σκολίδης

Γ. Φουντουλάκη, Μ. Φραγκιαδάκη

Συμμετέχουν: Ντ. Αβδελίδη, Δ. Ανδροπούλου, Ν. Κατσογιάννη,

Θ. Ξαφένιας, Χ. Ράπτης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ακαδημαϊκό έτος 2024-25

Διεύθυνση: Ρεθύμνου 5, 1^{ος} όροφος

(Μετρό Βικτωρία, πλησίον Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου)

Πληροφορίες: info@centrerepsy.gr

Ιστοσελίδα του Κέντρου : www.centrerepsy.gr

Facebook : Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών

«...Λέγοντας ότι το καθεστώς του ασυνειδήτου είναι ηθικό, λέμε για την ακρίβεια πως σχετίζεται με την επιθυμία, και πρωτίστως με την επιθυμία του αναλυτή που προσπαθεί να εμπνεύσει τον αναλυόμενο να πάρει τη σκντάλη αυτής της επιθυμίας».

Ζακ-Αλέν Μιλέρ

«Διαβάζοντας ένα σύμπτωμα»

Η ψυχανάλυση, ένα από τα αδύνατα επαγγέλματα, όπως έλεγε ο Φρόυντ, γνώρισε νέα άνθιση και ευρύτερη εξάπλωση χάρη στην ανανεωτική επίδραση της διδασκαλίας του Λακάν. Κατά τη διάρκεια πολλών ετών, από το 1953 έως το 1979, τα Σεμινάρια του διαμόρφωσαν γενιές ψυχαναλυτών, ψυχιάτρων, ψυχολόγων, φιλοσόφων, παιδαγωγών, κτλ. Η προσφορά του Γάλλου ψυχαναλυτή είναι πλέον χαραγμένη για πάντα δίπλα σ' εκείνη του ιδρυτή της ψυχανάλυσης, *κτῆμα ες αεί*.

Το πρόγραμμα του Κέντρου Ψυχαναλυτικών Ερευνών εμπνέεται από το έργο της Section clinique, της κλινικής διδασκαλίας η οποία ξεκίνησε τη δεκαετία του '70 στο Τμήμα Ψυχανάλυσης που ίδρυσε ο Ζακ Λακάν στο Πανεπιστήμιο Παρίσι VIII. Επίσης, παρακολουθεί στενά τη διδακτική δραστηριότητα που ανέπτυξε ο Ζακ-Αλέν Μιλέρ, κύριος σχολιαστής του λακανικού προσανατολισμού και διευθυντής του εν λόγω Τμήματος. Εντάσσεται, γενικότερα, στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που στεγάζονται στο "Φροϋδικό Πεδίο".

Το πρόγραμμα ψυχαναλυτικής εκπαίδευσης περιλαμβάνει θεωρητική και κλινική διδασκαλία. Τα θεωρητικά σεμινάρια αναφέρονται στη φροϋδική παρακαταθήκη, αλλά κυρίως αναπτύσσουν τις διάφορες εννοιολογικές κατηγορίες και αρθρώσεις που συγκροτούν τον λακανικό προσανατολισμό. Η κλινική διδασκαλία φέρνει σε επαφή τους σπουδαστές με το πραγματικό της πρακτικής, εξοικειώνοντάς τους με κλινικές περιπτώσεις από τη νοσοκομειακή ή την ιδιωτική πρακτική και βοηθώντας τους να αναγνωρίζουν την υποκειμενική λογική της κάθε περίπτωσης, δηλαδή τον ιδιαίτερο τρόπο συνάρθρωσης του συμβολικού, του πραγματικού και του φαντασιακού. Η συμμετοχή στην Κλινική Ομάδα και οι κλινικές παρουσιάσεις ασθενών επιτρέπουν στους νέους κλινικούς που έχουν εγκαθιδρυμένη σχέση με τη λακανική ψυχανάλυση να συνομιλήσουν για ζητήματα που αφορούν την καθοδήγηση της θεραπείας.

Σ Ε Μ Ι Ν Α Ρ Ι Α

A) ΘΕΜΑ: Ο ύστερος Λακάν - Εισαγωγή στην βορρόμεια κλινική

Υπεύθυνος: Δημήτρης Βεργέτης

Το τρίπτυχο Συμβολικό, Φαντασιακό, Πραγματικό αποτέλεσε τον ακρογωνιαίο λίθο της διδασκαλίας του Λακάν και της κλινικής του. Με την μεγάλη στροφή που εγκαινιάζει τη δεκαετία του 70, επαναπροσδιορίζει εκ βάθρων την συνδυαστική τους σύμπραξη επανατοποθετώντας τους στην τοπολογία του βορρόμειου κόμβου. Η νέα οικονομία της σχέσης τους έχει ως πυρήνα την πρωτότυπη έννοια του συνθώματος, τοποθετούμενη πέραν του συμπτώματος και του ασυνειδήτου. Θα επιχειρήσουμε να χαρτογραφήσουμε τις νέες σχέσεις που εισάγει ο βορρόμειος κόμβος ανάμεσα στο σύνθωμα και τη δομή του υποκειμένου, καθώς και τον τρόπο που κωδικοποιεί το καθεστώς της απόλαυσης. Σε αυτή την προοπτική, ο Τζόους του Λακάν αποτελεί διδακτικό και διαφωτιστικό κλινικό Υπόδειγμα.

Οι συναντήσεις θα γίνονται Πέμπτες, το 2ο εξάμηνο, σε ημερομηνίες που θα ανακοινωθούν εν ευθέτω χρόνω. Δεν θα υπάρχει δυνατότητα διαδικτυακής παρακολούθησης.

B) ΘΕΜΑ: Σύμπτωμα και γλώσσα, πεπρωμένο ή επινόηση;

Υπεύθυνη: Μαρίνα Φραγκιαδάκη

Σε συνέχεια του περυσινού σεμιναρίου θα μελετήσουμε φέτος τη θεματική του ασυνειδήτου επικεντρώνοντας το σεμινάριο στη συνάντηση της γλώσσας με το σώμα και στην επίπτωση που έχει η ψυχαναλυτική διαδικασία.

Ο Ζακ Λακάν ανέδειξε τη φροϊδική διάσταση του ασυνειδήτου δομημένου σαν γλώσσα, υπογραμμίζοντας την πρωτοκαθεδρία του σημαίνοντος. Στην τελευταία περίοδο της διδασκαλίας του, έδωσε πρωταρχική σημασία στο πραγματικό και πέρασε από την έννοια του ασυνειδήτου στο *ομιλ-όν* (*parlêtre*), αναδεικνύοντας τη σπουδαιότητα της επίπτωσης που έχει η γλώσσα στο σώμα με απολαυσιακές επιπτώσεις.

Η συνάντηση της γλώσσας με το σώμα παίρνει συχνά σημασία τραύματος με διαστάσεις πεπρωμένου. Το σύμπτωμα έρχεται να συγκροτήσει αυτό που δεν παύει να εγγράφεται σε μια οδυνηρή επανάληψη.

Με ποιο τρόπο η ψυχαναλυτική διαδικασία εγκαθιδρύει το υποκείμενο του ασυνειδήτου ως επίπτωση του λόγου; Αλλά και πώς αναδεικνύει τη διάσταση ενδεχομενικότητας στη συνάντηση της γλώσσας με το σώμα και οδηγεί στην απομόνωση του Ενός της απόλαυσης;

Η επιθυμία του αναλυτή είναι οι απαραίτητος όρος ώστε να υπάρξουν οι συνθήκες για την αρχή, τη διαδικασία αλλά και την έξοδο από την ανάλυση.

Στο φετινό σεμινάριο θα μελετήσουμε αποσπάσματα από κείμενα του Ζίγκμουντ Φρόιντ, Ζακ Λακάν, Ζακ-Αλέν Μιλέρ με βασικό νήμα μελέτης το 15^ο Σεμινάριο του Ζακ Λακάν, «Η ψυχαναλυτική πράξη», που εκδόθηκε πρόσφατα από τον Ζ.-Α. Μιλέρ.

Πρώτη συνάντηση: Δευτέρα 16 Δεκεμβρίου 2024, ώρα 21.00.

Επόμενες ημερομηνίες: 20 Ιανουαρίου, 3 και 24 Φεβρουαρίου, 10 Μαρτίου 2025. Θα υπάρξει δυνατότητα διαδικτυακής παρακολούθησης αποκλειστικά για διαμένοντες στην επαρχία.

Γ) ΘΕΜΑ: Η ψυχανάλυση αντιμετώπη με παιδιά και εφήβους

Υπεύθυνοι: Μαρίνα Φραγκιαδάκη, Βλάχης Σκολίδης

Πρόκειται για σεμινάριο που επικεντρώνεται στην κλινική προσέγγιση και τη θεωρητική τεκμηρίωση περιπτώσεων παιδιών και εφήβων, με γνώμονα τη διδασκαλία του Φρόιντ και του Λακάν. Το ετήσιο πρόγραμμα, ανοιχτό σε όλους, περιλαμβάνει πέντε συναντήσεις με ισάριθμες παρουσιάσεις κλινικών περιπτώσεων, οι οποίες θα δώσουν αφορμή για τη σχετική συζήτηση.

Οι συνάδελφοι που ασκούν κλινική πρακτική (είτε ιδιωτικά είτε στο πλαίσιο κάποιας δομής) έχουν τη δυνατότητα, εφόσον το ζητήσουν, να συμμετάσχουν στον «κλινικό πυρήνα» του σεμιναρίου, οπότε θα λαμβάνουν εκ των προτέρων τα κείμενα των παρουσιάσεων και θα έχουν μεγαλύτερη ευχέρεια παρέμβασης και σχολιασμού. Όσοι ανήκουν ήδη στον κλινικό πυρήνα δεν χρειάζεται να ξανακάνουν αίτηση συμμετοχής.

Το σεμινάριο γίνεται **πάντοτε Δευτέρα, ώρα 20.30-23.00**. Παρέχεται η δυνατότητα διαδικτυακής παρακολούθησης αποκλειστικά για τους διαμένοντες στην επαρχία.

Έναρξη: Δευτέρα 9 Δεκεμβρίου 2024. Επόμενες ημερομηνίες: 13 Ιανουαρίου, 10 Φεβρουαρίου, 17 Μαρτίου, 26 Μαΐου 2025.

Δ) ΘΕΜΑ: Διαβάζοντας το σεμινάριο του Ζ.-Α. Μιλέρ «Από το σύμπτωμα στη φαντασίωση και επιστροφή»

Υπεύθυνη : Δέσποινα Ανδροπούλου

«...Με αφετηρία μία εμπειρία στην αρχή της ανάλυσης, που δεν είναι πολύ διαδεδομένη, αλλά επαρκής, μου φάνηκε δυνατό να περιγράψω τον τρόπο που το σύμπτωμα σπεύδει να προσκολληθεί στο υποκείμενο που υποτίθεται ως γνώση. "Σπεύδει" και με τις δύο έννοιες του όρου, δηλαδή ότι παρατηρείται βιασύνη από το σύμπτωμα και υπάρχει επίσης μια αποκρυστάλλωση που σηματοδοτεί την σύνδεση του συμπτώματος με τον μηχανισμό [dispositif] της ανάλυσης. Από αυτό το σημείο θα συνεχίσω και γι' αυτό ανακοίνωσα, σαν πρόγραμμα, ως τίτλο του μαθήματος αυτής της χρονιάς: "Από το σύμπτωμα στη φαντασίωση και επιστροφή"».

«Από το σύμπτωμα στη φαντασίωση, έτσι μου φαίνεται, ότι μπορούμε να ορίσουμε τον προσανατολισμό της θεραπείας, και επίσης, θεωρώ ότι σηματοδοτεί τη μετατόπιση στη βαρύτητα που έδωσε στη διδασκαλία του ο Λακάν». Με αυτά τα λόγια, στις 3 Νοεμβρίου του 1982, ο Ζ.-Α. Μιέρ εξηγεί την επιλογή των δύο καίριων για την ψυχανάλυση εννοιών που θα επεξεργαστεί στο σεμινάριό του κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 1982-1983.

Αυτό θα είναι το αντικείμενο μελέτης για φέτος, το οποίο θα διαφωτιστεί από άρθρα του τελευταίου τεύχους του περιοδικού της Σχολής του Φροϊδικού αιτίου, το οποίο, στον απόηχο της έκδοσης του 14ου Σεμιναρίου του Λακάν, *Η Λογική της Φαντασίωσης*, καταπιάνεται με το θέμα της Φαντασίωσης.

Έναρξη: Τρίτη 29 Οκτωβρίου, ώρα 20.30-22.00.

Επόμενες ημερομηνίες: 17 Δεκεμβρίου, 28 Ιανουαρίου 2025.

ΣΤ) ΘΕΜΑ: Τι μας διδάσκει η ψυχανάλυση σχετικά με τον έρωτα και την αγάπη;

Υπεύθυνη: Νατάσα Κατσογιάννη

Ο Φρόιντ ανέδειξε την ναρκισσιστική διάσταση του έρωτα και της αγάπης και κατέδειξε τον τρόπο με τον οποίον εμπλέκονται στην αναλυτική διαδικασία και, πιο συγκεκριμένα, στην μεταβιβαστική σχέση ανάμεσα στον αναλυτή και τον αναλύόμενο τόσο ως μοχλός εργασίας, όσο και ως εμπόδιο.

Ο Λακάν από την πλευρά του επιχείρησε να στοχαστεί τις έννοιες του έρωτα και της αγάπης πέραν του πεδίου του φαντασιακού, να τις εισαγάγει στη συμβολική τάξη, να τις συνδέσει με τη γνώση και να τις εξετάσει υπό το πρίσμα του ευνουχισμού.

Καταγγέλλοντας την αυταπάτη του ωσμωτικού έρωτα ($a-a'$), ο οποίος στηρίζεται σε μια «Verwerfung του ευνουχισμού», ο Λακάν προσέγγισε λοιπόν την αγάπη στη σχέση της με την έλλειψη: «αγάπη είναι να δίνεις αυτό που δεν έχεις». Παράλληλα, τη συνδέσε με την απόλαυση και την επιθυμία τοποθετώντας την μάλιστα ως τον συνδυασμό τους κρικό: «μονάχα η αγάπη επιτρέπει στην απόλαυση να συναινέσει στην επιθυμία».

Στο τέλος της διδασκαλίας του ο Λακάν προσανατολίστηκε με άξονα την έννοια του πραγματικού. Σε αυτή την προοπτική ο έρωτας ορίστηκε ως το τυχαίο, το ενδεχομενικό της συνάντησης δύο σωμάτων που απολαμβάνουν *εναδικά*, με τον δικό τους τρόπο, το ίχνος της εξορίας τους από τη διάφυλη σχέση, ενώ η αγάπη εννοιολογήθηκε ως δυνατότητα αναπλήρωσης της απουσίας της εν λόγω σχέσης.

Το ύστερο εγχείρημα του Λακάν να προσεγγίσει τον έρωτα και την αγάπη με αφετηρία το πραγματικό της απόλαυσης, απομονώνοντας τον απορριμματικό πέραν του αγαλματικού χαρακτήρα του αντικειμένου τους, τον οδήγησε στην ευχή να μπορέσει ο ψυχαναλυτικός λόγος «να κάνει την αγάπη πιο αξιοπρεπή από την πληθωρική φλυαρία που συνιστά μέχρι σήμερα».

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

- Φ. Μπρους, *Για τον έρωτα*, Oposito, Αθήνα 2024·
Φρόνιτ Σ., «Εισαγωγή στον ναρκισσιισμό», *Ναρκισσιισμός, Μαζοχισμός, Φετιχισμός*, Επίκουρος, Αθήνα 1991·
Φρόνιτ Σ., *Για τη δυναμική της μεταβίβασης- Παρατηρήσεις για τον έρωτα μεταβίβασης*, Πλέθρον, Αθήνα 2010·
Λακάν, *Σεμινάριο τέταρτο. Η σχέση αντικειμένου*, Ψυχογίος, Αθήνα 2021·
Λακάν, *Το Σεμινάριο. 8ο βιβλίο. Η μεταβίβαση*, Εκκρεμές, Αθήνα 2020·
Λακάν, *Το Σεμινάριο. 10ο βιβλίο. Το άγχος*, Εκκρεμές, Αθήνα 2024·
Λακάν, *Σεμινάριο εικοστό, Encore/Ακόμη*, Ψυχογίος, Αθήνα 2013·
Λακάν, «Σημείωμα προς τους Ιταλούς», *Κείμενα για τη Σχολή του Λακάν*, Εκκρεμές, Αθήνα 2013·
Miller J.-A., «Les affects dans l'expérience analytique», *La Cause du désir*, 93, 2016· Miller J.-A., «La théorie du partenaire», *Quarto*, 77, 2002.

Έναρξη: Δευτέρα 10 Μαρτίου 2025, 21.00-22.30. Επόμενες ημερομηνίες: 31 Μαρτίου, 7 Απριλίου και 28 Απριλίου.

Ε) ΘΕΜΑ: Οδυνηροί έρωτες στον κινηματογράφο

Υπεύθυνος: Θάνος Ξαφένιας

Σε αυτό το σεμινάριο θα έχουμε την ευκαιρία να συζητήσουμε γύρω από μία ταινία με άξονα τη θεματική του επόμενου συνεδρίου της Νέας Λακανικής Σχολής (Παρίσι 2025 - LES AMOURS DOULEUREUSES / PAINFUL LOVES). Οι ταινίες θα ανακοινώνονται περίπου ένα μήνα πριν και οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο θα πρέπει να τις έχουν παρακολουθήσει, δεν θα γίνεται δηλαδή προβολή της ταινίας.

Συστήνεται στους συμμετέχοντες να έχουν διαβάσει το 4ο Σεμινάριο, *Η σχέση αντικειμένου* (διαθέσιμο και στα ελληνικά), το 7ο Σεμινάριο *Η ηθική της ψυχανάλυσης* (διαθέσιμο σε γαλλικά και αγγλικά) και φυσικά το 8ο Σεμινάριο, *Η Μεταβίβαση* (διαθέσιμο και στα ελληνικά).

Έναρξη: Παρασκευή 8 Νοεμβρίου 2024, στην οδό Ρεθύμνου, ώρα 20.30-22.00. Επόμενες ημερομηνίες: Θα γίνουν άλλες 3 συναντήσεις σε ημερομηνίες που θα ανακοινωθούν εν ευθέτω χρόνο.

ΣΤ) Ελεύθερο Βήμα με ΘΕΜΑ : Στέρηση και ρευστή ψυχανάλυση: από την επικοινωνιακή στην απολαυσιακή διάσταση της γλώσσας

Υπεύθυνος : Χάρης Ράπτης

Στη δεκαετία του '70, η διδασκαλία του Λακάν υφίσταται έναν εκπληκτικό αναπροσανατολισμό. Η γλώσσα (langage) και η ομιλία (parole), δηλαδή οι θεμελιώδεις συντεταγμένες της λακανικής *επιστροφής στον Φρόνιτ*, θίγονται από έναν καινοφανή αστερισμό νεολογικών όρων, με επίκεντρο τον όρο *lalangue*.

Η ανάδυση της *lalangue* –σε μία λέξη, όπως την σφυρηλατεί ο Λακάν, ενώνοντας το άρθρο με το ουσιαστικό, κατά το πρότυπο των νεολογισμών του Τζόις [Joyce] και των λογοπαιγνίων του Μισέλ Λερίς [Michel Leiris]– σηματοδοτεί, αφ' ενός, τον

αποχαιρετισμό του Λακάν στη δομική προσέγγιση της γλώσσας, με βασικούς εκπροσώπους της τον Σοσύρ [Saussure] και τον Γιάκομπσον [Jakobson], καθώς και έναν ορισμένο παραγκωνισμό του προνομιακού αντικειμένου της, δηλαδή του γλωσσικού σημείου (σημαίνον/σημαινόμενο) και των νόμων του (μετωνυμία/μεταφορά). Αφ' ετέρου, η παύση των γλωσσολογικών δανείων συνοδεύεται από μια αξιοσημείωτη απαξίωση της επικοινωνιακής αξίας της γλώσσας. Αυτό σημαίνει ότι, στο επίπεδο της *lalangue*, πρυτανεύει μια άλλη διάσταση από εκείνη του διαλόγου, της επικοινωνίας ή της εξαρτώμενης από τον Άλλο δυποκειμενικότητας της ομιλίας. Πρυτανεύει η διάσταση της απόλαυσης και των επιπτώσεων εκείνων που, όπως αποφαινεται ο Λακάν, υπερβαίνουν κατά πολύ «όλα όσα το ον που μιλάει είναι ικανό να εκφέρει». Από αυτή την άποψη, ο Λακάν εισηγείται έναν ανανεωμένο ορισμό της γλώσσας, όχι ως επικοινωνιακού συστήματος αλλά ως συσκευής της απόλαυσης.

Τη μετάβαση από την επικοινωνιακή στην απολαυσιακή διάσταση της γλώσσας θα μελετήσουμε με βάση την άκρως ενδιαφέρουσα διάκριση, που έχει προτείνει ο Ζακ-Αλέν Μιλέρ, μεταξύ στέρεης (*solide*) και ρευστής (*liquide*) ψυχανάλυσης, η οποία αναφέρεται στο καθεστώς και στις προκλήσεις που αναδύονται για τη σύγχρονη πρακτική της ψυχανάλυσης από την εμπύθισή της (*immersion*) σε έναν πολιτισμό γενικευμένης ρευστότητας όπου ο Άλλος δεν υπάρχει.

Βασική βιβλιογραφία

Ζακ Λακάν, *Λειτουργία και πεδίο της ομιλίας και της γλώσσας στην ψυχανάλυση*, μτφρ. Ν. Λινάρδου-Μπλανσέ – Ρ. Μπλανσέ, Εκκρεμές, Αθήνα 2005.

Ζακ Λακάν, *Σεμινάριο εικοστό. Encore / Ακόμη*, δίγλωσση έκδοση, μτφρ. Βλ. Σκολίδης, Ψυχογίος, Αθήνα 2011.

Ζακ-Αλέν Μιλέρ, «S'truc dure», μτφρ. Βλ. Σκολίδης, *Τειρεσίας*, 3, σσ. 52-65.

Jacques-Alain Miller, «L'orientation lacanienne. La fuite du sens» (1995-96), διδασκαλία στο πλαίσιο του Τμήματος Ψυχανάλυσης του Πανεπιστημίου Παρίσι VIII, μαθήματα της 17ης και της 31ης Ιανουαρίου 1996.

Ζακ-Αλέν Μιλέρ, «Ο μονόλογος της *αμιλίας*», μτφρ. Ι. Καράλη, επιμ. Βλ. Σκολίδης, *Fort-Da*, 5, σσ. 79-102.

Jacques-Alain Miller, «Psychanalyse en immersion», *La Cause du désir*, 106, σσ. 23-33.

Ημερομηνίες : Το σεμινάριο θα ξεκινήσει το **δεύτερο εξάμηνο** του ακαδημαϊκού έτους και θα διεξάγεται **Παρασκευή, ώρα 20.30-22.30, αποκλειστικά διά ζώσης**, σε ημερομηνίες που θα ανακοινωθούν εν καιρώ.

Z) Ελεύθερο Βήμα με ΘΕΜΑ: Οι 5 ψυχαναλύσεις του Φρόιντ

Εισηγητές: Σωκράτης Γιαννόπουλος, Βαγγία Λυσικάτου, Φρίξος Μαραβέλιας, Γιώργος Μητρόπουλος, Αρχοντούλα Μοράκη.

Οργανωτικός υπεύθυνος: Βλάσης Σκολίδης

Η ανακάλυψη του ασυνειδήτου και η τεκμηρίωση της ψυχαναλυτικής θεωρίας από τον Ζίγκμουντ Φρόιντ υπήρξε μια διαδικασία μακρά και επίπονη. Η επιθυμία του για γνώση είχε μια ανεπανάληπτη δυναμική και αξιοποίησε με τρόπο ιδιοφυή και πρωτόγνωρο την επαφή με τους ασθενείς. Οι πέντε μείζονες κλινικές περιπτώσεις που

λεπτομερώς κατέγραψε και ανέλυσε ο Φρόντ αποτελούν μνημεία προσέγγισης του ανθρώπινου ψυχισμού και αστείρευτη πηγή έμπνευσης για τους ψυχαναλυτές, και όχι μόνο. Όποιος ενδιαφέρεται για τον λακανικό προσανατολισμό οφείλει να εξοικειωθεί σε μέγιστο βαθμό με αυτά τα κείμενα, τα οποία δεν έπαψαν να απασχολούν τον Λακάν καθ' όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας του.

Οι πέντε συναντήσεις που προβλέπονται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του 2024-25 έχουν αναπόφευκτα εισαγωγικό χαρακτήρα και αποσκοπούν να διεγείρουν το ενδιαφέρον για μεγαλύτερη εμβάθυνση στις υποκείμενες κλινικές δομές (υστερική και ιδεοψυχαναγκαστική νεύρωση, ψυχώσεις) και σε βασικές φροϊδικές έννοιες (σύμπλεγμα ευνουχισμού, ενόρμηση, φαντασίωση, απώθηση, διάκλειση, μεταβίβαση). Πρώτη γνωριμία για τους νέους εγγεγραμμένους, χρήσιμο φρεσκάρισμα για τους παλαιότερους.

Οι πέντε διαλέξεις, μία ανά μήνα, **πάντοτε Δευτέρα, 20.30-23.00**, θα κατανεμηθούν ως εξής:

4 Νοεμβρίου: **Η περίπτωση της Ντόρας** (Αρχοντούλα Μοράκη)

25 Νοεμβρίου: **Ο άνθρωπος με τα ποντίκια** (Σωκράτης Γιαννόπουλος)

2 Δεκεμβρίου: **Ο πρόεδρος Σρέμπερ** (Βαγγία Λυσικάτου)

27 Ιανουαρίου: **Ο μικρός Χανς** (Φρίξος Μαραβέλιας)

17 Φεβρουαρίου: **Ο άνθρωπος με τους λύκους** (Γιώργος Μητρόπουλος)

Προς τα τέλη Οκτωβρίου θα ανακοινωθούν η περίληψη και η βασική βιβλιογραφία της κάθε διάλεξης.

ΔΙΑΛΕΞΗ της Γεωργίας Φουντουλάκη

Από την επιθυμία στην απόλαυση και αντίστροφα...

Για τον Φρόντ, ήδη από το 1895, μία από τις αιτίες του συμπτώματος ήταν η άγνοια της επιθυμίας του υποκειμένου. Ο Λακάν έρχεται να δηλώσει πως η επιθυμία του υποκειμένου είναι η επιθυμία του Άλλου.

Η επιθυμία ξεφεύγει, γλιστράει, «σέρνεται από εδώ, τρυπώνει από εκεί, ξεφεύγει από την άλλη σαν το κουνάβι, αυτό ονομάζουμε επιθυμία» (Sém. 11, σελ. 194). Και όπως λέει ο Ζακ-Αλέν Μιλέρ, δεν νοείται επιθυμία παρά στα ομιλούντα όντα, εφόσον επιθυμία είναι πρωτίστως το αποτέλεσμα της δομής της γλώσσας.

Τι σχέση έχει όμως η επιθυμία με την απόλαυση; Πού, πώς τη συναντάει ;

Την απόλαυση, τη φαντασίωση, τις ενοχές, τις συναντάμε στα μονοπάτια της γλώσσας, στον τόπο της σημαίνουσας αλυσίδας...

Η ημερομηνία διεξαγωγής θα ανακοινωθεί προσεχώς.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στην κατηγορία αυτή υπάγεται μια σειρά σεμιναρίων που απαιτεί έναν διαφορετικό, πιο συνεργατικό και εμπειριστατωμένο, τρόπο προσέγγισης ψυχαναλυτικών θεμάτων. Σε κάθε Εργαστήριο μελέτης συμμετέχουν το πολύ δεκαπέντε άτομα, που δεσμεύονται να παρακολουθήσουν όλες τις συναντήσεις και να υποβάλουν στο τέλος μικρή γραπτή εργασία.

Δικαίωμα εγγραφής παρέχεται σε όσους έχουν ήδη παρακολουθήσει επί ένα χρόνο τα σεμινάρια του ΚΨΕΑ, εκτός εάν έχουν επιβεβαιωμένη μεταβιβαστική σχέση προς τον λακανικό προσανατολισμό (ανάλυση, εποπτεία, καρτέλ). Ένας σπουδαστής δεν μπορεί να εγγραφεί σε περισσότερα από δύο Εργαστήρια. Ο κάθε ενδιαφερόμενος πρέπει να υποβάλει το αίτημά του και το βιογραφικό του, αποκλειστικά μέσω e-mail, στον εκάστοτε υπεύθυνο του Εργαστηρίου, στη δικαιοδοσία του οποίου ανήκει η τελική επιλογή. (Για να συμμετάσχει σε εργαστήριο, ο σπουδαστής πρέπει να έχει προηγουμένως εγγραφεί στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Κέντρου).

Οι αιτήσεις εγγραφής αρχίζουν από την ημέρα δημοσίευσης του προγράμματος μέχρι τις 25 Οκτωβρίου. Στις αρχές Νοεμβρίου θα ανακοινωθεί η σύνθεση των Εργαστηρίων για το 2024-25.

A) ΘΕΜΑ: Η κατασκευή της περίπτωσης

Υπεύθυνη: Ντόσια Αβδελίδα

Αιτήσεις εγγραφής μέχρι 20/10 μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: dosia.avdelidi@yahoo.gr

«Για να μάθουμε το “πώς αναλύουμε”, εφαρμόζουμε τη μέθοδο του παραδείγματος, της κλινικής περίπτωσης», διευκρινίζει ο Ερίκ Λοράν στο κείμενο «Η κλινική περίπτωση, από τη δυσφορία στο ψεύδος». Ωστόσο, η κατασκευή της περίπτωσης δεν αποτελεί μια αντικειμενική καταγραφή συμπτωμάτων, δεν εξαντλείται στην ταξινόμηση σε κάποια κατηγορία ή στην ανάδειξη του τυπικού περιβλήματος του συμπτώματος, ούτε βεβαίως είναι η διήγηση μιας ιστορίας. Ο Λοράν διευκρινίζει: «Η κλινική περίπτωση συνιστά “περίπτωση” εάν καταμαρτυρεί τόσο τη λογική επενέργεια μιας ρήσης στο πρωτόκολλο της θεραπείας όσο και τον προσανατολισμό της τελευταίας προς την αντιμετώπιση ενός πραγματικού προβλήματος, ενός λιβιδινικού προβλήματος, ενός προβλήματος απόλαυσης».

Με αφετηρία το κείμενο του Λοράν, θα προσπαθήσουμε να διαχωρίσουμε στις κλινικές περιπτώσεις που θα μελετήσουμε, τις λεπτομέρειες που είναι κομβικές για τη λογική της περίπτωσης και τη κατεύθυνση της θεραπείας, από εκείνες που έχουν μόνο ανεκδοτολογικό χαρακτήρα. Δηλαδή θα διαχωρίσουμε τη φλυαρία από εκείνα τα στοιχεία που είναι ενδεικτικά της ιδιαιτερότητας του υποκειμένου. Και θα μας απασχολήσει το ερώτημα που θέτει ίδιος ο Λοράν: «Πώς γίνεται να εγγραφεί στους τύπους ταξινόμησης η ιδιαιτερότητα της λογικής κατασκευής κάθε συμπτώματος;»

Το εργαστήριο απευθύνεται αποκλειστικά σε κλινικούς, ειδικευμένους ψυχιάτρους και φοιτητές ψυχολογίας. Δεν θα υπάρξει δυνατότητα διαδικτυακής συμμετοχής.

Έναρξη: Πέμπτη 7 Νοεμβρίου 2024, ώρα 20.30-22.00. Επόμενες ημερομηνίες: 21 Νοεμβρίου, 12 Δεκεμβρίου, 16 Ιανουαρίου 2025, 6 Φεβρουαρίου.

B) ΘΕΜΑ: Ερωτικά συμβάντα και η λογική τους

Υπεύθυνη: Ντόρα Περτέση

Αιτήσεις εγγραφής μέχρι 20/10 μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: pertesi@otenet.gr

Ο έρωτας ως πάθος και η επιθυμία διακρίνονται με σαφήνεια. Ο πρώτος στηρίζεται σε ναρκισσιστικές συντεταγμένες, η δεύτερη σε μια φαντασίωση. Εντούτοις, συναντώνται στο επίπεδο της ενόρμησης και υπακούουν σε μια λογική. Το πρώτο λοιπόν μάθημα του 14^{ου} Σεμιναρίου, *Η λογική της φαντασίωσης*, συνιστά μια εναρκτήρια προσέγγιση της θεματικής μας. Εντούτοις...

-Η Μήδεια διαπράττει και αυτό ορίζεται από τον Λακάν ως «η πράξη μιας Πραγματικής γυναίκας» -ενώ ο Μιλλέρ θα σχολιάσει εν προκειμένω ότι «η γυναικεία πράξη συνίσταται στο να αποσπά το άγαλμα, το πιο πολύτιμο, χτυπώντας συγχρόνως τον άντρα στην ρωγμή του». Μήπως και μια ανάγνωση περί της αποπίας του υποκειμένου *Μήδεια* μας επιτρέπει επίσης να διασαφηνίσουμε την λογική της διάπραξης, απόρροια του επίπονου έρωτά της προς τον Ιάσωνα;

-Και πώς άραγε μπορούμε να αναγνώσουμε τη ρήση -τελευταίο Σεμινάριο του Λακάν, *Η στιγμή του συμπεράσματος*- «Ένας άνδρας αγαπάει όταν είναι γυναίκα», αλλά επιθυμεί ως άνδρας; Ο Άγιος Ιωάννης του Σταυρού -και οι αναφορές του Λακάν γι' αυτόν από το Σεμινάριο *Ακόμη*- με την θαυμαστή του ποίηση, αλλά και με το «πάθος του είναι» πώς άραγε αγαπάει; Σε ποια λογική στηρίζεται αυτό το πάθος;

-Ο Οβίδιος στην *Τέχνη του έρωτα* αναφέρει ότι «στον άνδρα το πάθος υποτάσσεται στην λογική, ενώ η γυναικεία ασέλγεια προκάλεσε μεγάλες συμφορές». Από την άλλη πλευρά όμως, στον έρωτα των τροβαδούρων διαπιστώνουμε μια ανατροπή: ο άντρας υπακούει στα καπρίτσια και στις δοκιμασίες που το επιβάλλει η γυναίκα, υποτάσσοντας δηλαδή την λογική στο πάθος. Τι έχουμε να πούμε όμως για το ζευγάρι *Ελοΐζα και Αβελάρδος*; Ποια η ιδιαιτερότητά του; Διότι, ιστορικά μιλώντας πρόκειται για έναν αυλικό έρωτα, αλλά ψυχαναλυτικά μιλώντας θα μπορούσε άραγε να συνιστά μια εισαγωγή τόσο στο γραπτό του Λακάν «Η σημασία του φαλλού», όσο και στο Σεμινάριο *Ακόμη*, επιτρέποντας έτσι το πέρασμα του ιπποτικού έρωτα προς την μη διάφυλη σχέση;

-Ένας διαδικτυακός παραληρηματικός έρωτας, ένας επίπονος έρωτας και η περίπτωση του Αλκιβιάδη, ιδού τρία υποκείμενα, τα οποία, προσπαθώντας να περιχαρακώσουν την υπερχειλίζουσα απόλαυση, καταλήγουν σε τρεις διαφορετικές λύσεις: α) στο παραλήρημα, β) στο ερώτημα περί της «εγκατάλειψης» ως σύμπτωμα και γ) στο επίμονο αίτημα του Αλκιβιάδη να δοθούν τα σημάδια της επιθυμίας του Σωκράτη που συνάδει με την λογική του αντικειμένου α μικρό.

Οι συμμετέχοντες /ουσες στο εν λόγω Εργαστήριο χρειάζεται να συνδράμουν με άρθρα ή μεταφράσεις που δημοσιεύονται στο περιοδικό Τετρ-α-δια. Το Εργαστήριο μπορεί κάποιος να το παρακολουθήσει μέσω ΖΟΥΜ αποκλειστικά και μόνον αν κατοικεί εκτός Αθηνών.

Έναρξη: Τετάρτη 6 Νοεμβρίου, ώρα: 21:00-23:00. Επόμενες ημερομηνίες: 22 Νοεμβρίου, 4 και 18 Δεκεμβρίου, 8 και 29 Ιανουαρίου 2025 και 5 Φεβρουαρίου.

Γ) ΘΕΜΑ : Διερευνώντας την Τεχνητή Νοημοσύνη από την ψυχαναλυτική σκοπιά

Υπεύθυνοι: Δέσποινα Ανδροπούλου, Θάνος Ξαφένιας

Αιτήσεις εγγραφής μέχρι 31/10 μόνο στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις: d.andropoulou@gmail.com
axafenias@gmail.com

Το εργαστήριο συνεχίζεται για 2η χρονιά και θα ολοκληρωθεί φέτος. Προτεραιότητα στις εγγραφές έχουν οι περσινοί συμμετέχοντες, οι οποίοι όμως θα χρειαστεί να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους εκ νέου. Νέες εγγραφές δεν αποκλείονται, αρκεί να υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις.

Προτείνω να σκεφτείτε την ερώτηση: «Μπορούν να σκεφτούν οι μηχανές;». Έτσι αρχίζει ο Alan Turing το περίφημο άρθρο του με τίτλο «Computing Machinery and Intelligence». Στη συνέχεια θα τροποποιήσει το αρχικό του ερώτημα και θα το αντικαταστήσει με το εξής: «υπάρχουν ψηφιακοί υπολογιστές που μπορούν να τα πάνε καλά στο παιχνίδι της μίμησης;». Με άλλα λόγια, θα μπορέσουμε κάποτε να κατασκευάσουμε έναν υπολογιστή ο οποίος θα μπορεί επαρκώς να μιμηθεί έναν άνθρωπο στο σημείο όπου ένας υποψιασμένος κριτής να μην μπορεί να διακρίνει τη διαφορά μεταξύ ανθρώπου και μηχανής; Εβδομήντα χρόνια μετά δεν έχουμε επιτύχει να φθάσουμε σε αυτό το επίπεδο ανάπτυξης της Τεχνητής Νοημοσύνης (T.N.). Περίπου την ίδια περίοδο με την δημοσίευση του άρθρου του Turing, ο Isaac Asimov στο έργο του «Εγώ, το ρομπότ» θα θέσει τους τρεις κανόνες για την ανάπτυξη των μηχανών, προσπαθώντας έτσι να θέσει ένα όριο σε έναν πιθανό εκτροχιασμό της ανθρώπινης σκοπιμότητας.

Όπως επισημαίνει ο J.-A. Miller, «ο σύγχρονος άνθρωπος αρέσκεται να φαντάζεται ότι είναι μηχανή: με το να παράγει μηχανές, να χειρίζεται μηχανές, να είναι συνομιλητής μηχανών, κάτι συνέβη στο φαντασιακό του σύγχρονου ανθρώπου – εκλαμβάνει τον εαυτό του ως μηχανή ή του φέρονται σαν μηχανή». Ο ίδιος συνεχίζει λέγοντας ότι «εάν οι άνθρωποι δουν τον εαυτό τους σαν ένα αυτοκίνητο που πρόκειται να επισκευαστεί στο γκαράζ, θα είναι δύσκολο για την ψυχανάλυση. Κάτι έχει πλέον επιτευχθεί προς αυτήν την πλευρά».¹

Πώς λειτουργεί και σε τι αποσκοπεί η T.N.; Ποιες οι σχέσεις και οι επιπτώσεις της T.N. αφενός με τη γνώση και αφετέρου με τον κοινωνικό δεσμό; Ποια η θέση του ψυχαναλυτικού λόγου απέναντι στις νέες τεχνολογίες που αναμφίβολα τροποποιούν τη σχέση του υποκειμένου με το είναι από τη στιγμή που «το ψηφίο, το ψηφίο της ποσοτικοποίησης, γίνεται η εγγύηση του όντος»;²

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Alan Turing: *Computing Machinery and Intelligence*

Συλλογικό: *The history of A.I.*, University of Washington

Συλλογικό (Επιμέλεια Λίλιαν Μήτρου): *Μπορεί ο αλγόριθμος...*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

Σερζ Αμπιτεμπουλ, Ζιλ Ντόουεκ: *Η εποχή των αλγορίθμων*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

John MacCormick: *Εννέα αλγόριθμοι που άλλαξαν το μέλλον*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

J.-A. Miller, «Neuro-, le nouveau réel», in *La Cause du Désir*, 2018/1 (no 98)

Paul Jorion, «Ce que l'Intelligence Artificielle devra à Freud», in *L'Âne. Le magazine freudien*, 31, 1987 : 43-44

¹ J.-A. Miller, «Neuro-, le nouveau réel», in *La Cause du Désir*, 2018/1 (no 98).

² Ibidem.

Mathieu Corteel, Ariel Kyrou, Yann Moulier-Boutang, «Pour une culture critique de l'IA», in *Multitudes* 2020/1 (n° 78), pages 51 à 61, Éditions Association Multitudes·
Fabian Fajnwaks, «Il n'y aura pas d'algorithme pour numériser l'analyste», in *La Cause du Désir* 2017/3 (N° 97), pages 56 à 60·
Michaël Crevoisier, «*Les Métamorphoses de l'intelligence* de Catherine Malabou», <https://journals.openedition.org/philosophique/1180>.

Έναρξη: 13 Δεκεμβρίου 2023 (Πεθύμνου, διά ζώσης), ώρα: 20.30-22.00. Επόμενες ημερομηνίες: 24 Ιανουαρίου 2025 (Zoom), 21 Μαρτίου (Zoom), 11 Απριλίου (Πεθύμνου, διά ζώσης). Όπως και πέρυσι, οι διαμείνοντες στην επαρχία θα μπορούν να συνδεθούν με Zoom -εφόσον το επιθυμούν- και στις 4 συναντήσεις.

Δ) Θέμα : Έμφυλες κατασκευές στην διαστροφή και στην ψύχωση

Υπεύθυνος: Δημήτρης Βεργέτης

Αιτήσεις εγγραφής μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση vergedim@gmail.com

Συναντάμε αυτό το αντιφατικό δίπολο σε ορισμένες ψυχώσεις και οι υπηρεσίες που προσφέρει στο υποκείμενο εγκαλούν το κλινικό ενδιαφέρον μας.

Οι λεπτές έννοιες και τα δομικά κριτήρια που σφυρηλάτησε ο Λακάν επιτρέπουν την άρση των διαφορούμενων που ενέχονται σε διατροφικές πρακτικές προκειμένου να αποσαφηνίζεται η συμπτωμική λειτουργία τους ανά περίπτωση ένθεν και πέραν της διαχωριστικής γραμμής διαστροφή-ψύχωση. Η αποπαθολογικοποίηση αυτών των εννοιών από τον Λακάν διευκολύνει καθοριστικά την διαφορική τους προσέγγιση.

Θα μας απασχολήσει επίσης ένα σημαντικό ερώτημα. Ο διαστροφικός διαθέτει μια τεχνογνωσία ως προς τον χειρισμό της απόλαυσης, ένα *savoir-faire*. Ορισμένες χρήσεις διατροφικών πρακτικών θα μπορούσαν άραγε να αποκωδικοποιηθούν ως διάλογοι ενός κατ' επίφαση *savoir-faire* απέναντι στην απεντοπιζόμενη ψυχωτική απόλαυση;

Οι συναντήσεις θα γίνονται **Σάββατα, ώρα 14:00** Οι ημερομηνίες θα ανακοινωθούν στα άτομα που η υποψηφιότητά τους θα γίνει δεκτή για συμμετοχή στο Εργαστήριο.

ΚΛΙΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Υπεύθυνοι: Μαρίνα Φραγκιαδάκη, Βλάσης Σκολίδης

Στο Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών έχει εγκαθιδρυθεί από το ακαδημαϊκό έτος 2012-13 μια ομάδα κλινικής εκπαίδευσης. Η ομάδα λειτουργεί ως κλειστό σεμινάριο και απευθύνεται αποκλειστικά σε κλινικούς (ψυχολόγους, ψυχιάτρους, ειδικευμένους ψυχιάτρους, θεραπευτές), οι οποίοι έχουν ισχυρή μεταβίβαση στον λακανικό προσανατολισμό και είναι σε διαδικασία προσωπικής ανάλυσης και εποπτείας. Σκοπός της κλινικής ομάδας είναι να δώσει την ευκαιρία στους νέους συναδέλφους να κάνουν παρουσιάσεις δικών τους περιστατικών, να ανταλλάξουν απόψεις γύρω από την

πρακτική τους και να προχωρήσουν, με τη βοήθεια των διδασκόντων του Κέντρου, στην άρθρωση της πρακτικής με τη θεωρία.

Ο αριθμός των συμμετεχόντων είναι περιορισμένος και οι νέες εισδοχές ακολουθούν τον ρυθμό των αποχωρήσεων, καθώς η μαθητεία δεν γίνεται να υπερβεί τα έξι έτη. Οι αιτήσεις συμμετοχής στην κλινική ομάδα υποβάλλονται **μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου** στους δύο υπεύθυνους (frangiadaki@yahoo.fr και v.skolidis@gmail.com) και οι νέες εισδοχές ανακοινώνονται στα τέλη Ιουλίου.

Έναρξη: Σάββατο 9 Νοεμβρίου 2024

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ και ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

Υπεύθυνη: Ντόρα Περτέση

Εφέτος, για πρώτη φορά, εγκαινιάζουμε μια δραστηριότητα που αποτελείται από ένα Σεμινάριο και συνοδεύεται από μια κλινική παρουσίαση ασθενή σε συνεργασία με το Ψυχιατρικό Τμήμα Ενηλίκων του Νοσοκομείου *Γεώργιος Γεννηματάς*. Η εν λόγω δραστηριότητα συνιστά συνέχεια της περυσινής συνεισφοράς των Δ. Βεργέτη και Ν. Αβδελίδη.

Γνωρίζουμε όλοι ότι ο Ζακ Λακάν μας άφησε μια παρακαταθήκη αναφορικά με τις παρουσιάσεις ασθενών στο Νοσοκομείο της *Αγίας Άννας*, οι οποίες άρχισαν το 1953 και διήρκεσαν πολλά χρόνια, παρακαταθήκη που συνεχίστηκε από τον Ζακ-Αλαίν Μιλνέρ και άλλους ψυχαναλυτές. Οι κλινικές παρουσιάσεις συνιστούσαν όχι μόνον μέρος της διδασκαλίας του, αλλά *in vivo* ψυχαναλυτική πράξη. Με αυτή την λογική αποσκοπούσαν σε μια υποκειμενική μαρτυρία, η οποία με τη σειρά της θα εμπλούτιζε και θα συνεισέφερε στην θεωρία του.

Το Σεμινάριο θα γίνεται πάντοτε Τρίτες και ώρα 13.30-15.00. Διεύθυνση: Λεωφόρος Μεσογείων 154, Αθήνα 115 27, Ψυχιατρικό Τμήμα Ενηλίκων, 1^{ος} όροφος.

Ημερομηνίες και εισηγητές:

Ντόρα Περτέση, 7 Ιανουαρίου 2025 : *Λακάν και λακανικός προσανατολισμός*

Δέσποινα Ανδροπούλου, 14 Ιανουαρίου 2025 : *Κλινική της τοξικομανίας*

Ντόσια Αβδελίδη, 21 Ιανουαρίου 2025 : *Παρουσίαση ασθενή*

Καθένας και καθεμία από τους εγγεγραμμένους στο Πρόγραμμα ψυχαναλυτικής εκπαίδευσης του ΚΨΕΑ μπορεί να κάνει αίτηση συμμετοχής, αλλά θα δοθεί προτεραιότητα σε όσους εργάζονται σε πλαίσια και θεσμούς ψυχικής υγείας. **Αιτήσεις συμμετοχής:** pertesi@otenet.gr

ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ

Σάββατο, 19 Οκτωβρίου 2024, ώρα 10.30-17.00

με ομιλητή τον **Φιλίπ ντε Ζορζ**, ψυχαναλυτή, μέλος της Σχολής του Φροϊδικού Αιτίου, με θέμα

Δεν υπάρχει ευτυχισμένος έρωτας

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει αρχικά το θεωρητικό σεμινάριο του Φιλίπ ντε Ζορζ και, το απόγευμα, παρουσίαση και συζήτηση δύο κλινικών περιπτώσεων από την Μαίρη χατζηανδρέου και την Λητώ Δήμου.

Η ημερίδα απευθύνεται σε επαγγελματίες ψυχικής υγείας και φοιτητές συναφών κλάδων, οι οποίοι ενδιαφέρονται να εμβαθύνουν στον λακανικό προσανατολισμό. Ο αριθμός θέσεων είναι περιορισμένος και απαιτείται εγγραφή στο info@centrerepsy.gr. Η συμμετοχή στα έξοδα είναι 15 ευρώ.

Οι εγγραφές αρχίζουν την Δευτέρα 9 Σεπτεμβρίου και θα κλείσουν την Δευτέρα 14 Οκτωβρίου.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ

Υπεύθυνη: **Ντόσια Αβδελίδη**

Πληροφορίες, εγγραφές : info@centrerepsy.gr

Κάθε χρόνο, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Κέντρου Ψυχαναλυτικών Ερευνών αρχίζει με μια σειρά διαλέξεων για ευρύτερο ακροατήριο, που στόχο έχουν την εισαγωγή σε βασικές φροϊδικές και λακανικές έννοιες. Διεξάγονται στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους, ώστε να διευκολύνουν τους αμύητους να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με το αντικείμενο, πράγμα που θα τους παρακινήσει ενδεχομένως να παρακολουθήσουν όλο το ετήσιο πρόγραμμα.

Τα Εισαγωγικά μαθήματα απευθύνονται μόνο σε αρχάριους, δηλαδή άτομα που δεν έχουν εγγραφεί στο παρελθόν στο ΚΨΕ ή σπουδαστές που έχουν παρακολουθήσει μόνο μία χρονιά το ετήσιο πρόγραμμα.

Τα Εισαγωγικά μαθήματα θα διεξαχθούν στη αίθουσα της οδού Ρεθύμνου 5. Εγγραφές θα γίνονται δεκτές ως τις **23 Σεπτεμβρίου** στο info@centrerepsy.gr. Θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας. Μέγιστος αριθμός συμμετεχόντων: **80 άτομα.**

Η συμμετοχή ανέρχεται σε **50 ευρώ** για έξι διαλέξεις καταναμημένες σε τρεις συναντήσεις (συμψηφίζεται με την ετήσια εγγραφή για όσους επιλέξουν να συνεχίσουν το πρόγραμμα ψυχαναλυτικής εκπαίδευσης). **Η πληρωμή του συνολικού ποσού γίνεται με μετρητά στο πρώτο μάθημα.**

Το αναλυτικό πρόγραμμα των εισαγωγικών μαθημάτων είναι το ακόλουθο:

Παρασκευή 27 Σεπτεμβρίου, ώρα 19.30 – 22.30

Ντόσια Αβδελίδη: Σε τι στοχεύει μια ανάλυση;

Νατάσα Κατσογιάννη: Ψυχανάλυση και κοινωνικός δεσμός

Παρασκευή 4 Οκτωβρίου, ώρα 19.30 – 22.30

Βλάσης Σκολίδης: Η ψυχαναλυτική ερμηνεία

Ντόρα Περτέση: Επιθυμία και απόλαυση. Δύο βασικές ψυχαναλυτικές έννοιες

Παρασκευή 11 Οκτωβρίου, ώρα 19.30 – 22.30

Μαρίνα Φραγκιαδάκη: «Τα λόγια που πληγώνουν»

Δημήτριος Βεργέτης: Διαφοροδιαγνωστική κλινική ψύχωσης-διαστροφής

Προϋποθέσεις εγγραφής

στο Πρόγραμμα Ψυχαναλυτικής Εκπαίδευσης

Το πρόγραμμα ψυχαναλυτικής εκπαίδευσης απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε λειτουργούς της ψυχικής υγείας καθώς και σε άτομα που ενδιαφέρονται για τη μελέτη της ψυχανάλυσης. Για την παρακολούθηση του προγράμματος απαιτείται τουλάχιστον ένα επίπεδο σπουδών δεύτερου έτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αιτήσεις κατ' εξαίρεση αυτής της προϋπόθεσης μπορούν να συζητηθούν. **Η εγγραφή για το ακαδημαϊκό έτος 2024-25 πρέπει να υποβληθεί, μαζί με το σχετικό βιογραφικό (βλ. παρακάτω) στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@centrerepsy.gr. Καμία εγγραφή νέου σπουδαστή δεν είναι έγκυρη εάν δεν εξοφληθεί μέχρι το τέλος Νοεμβρίου.**

Σε περίπτωση αλλαγής στις ημερομηνίες διεξαγωγής των σεμιναρίων, ένεκα εορτών ή απεργιών των μέσων μαζικής μεταφοράς, οι εγγεγραμμένοι θα λαμβάνουν ειδοποίηση μέσω της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.

Οι εγγραφές λήγουν στις 25 Οκτωβρίου.

Πληροφορίες και αιτήσεις εγγραφής: info@centrerepsy.gr

Η αίτηση εγγραφής πρέπει να συνοδεύεται από την ηλεκτρονική αποστολή των εξής στοιχείων: ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο, e-mail, επαγγελματική ιδιότητα, ύπαρξη ή μη προσωπικής ανάλυσης.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ :

Δημήτρης Βεργέτης, vergedim@gmail.com, ψυχαναλυτής, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ. Υπεύθυνος έκδοσης του περιοδικού *αληθεια*.

Ντόρα Περτέση, pertesi@otenet.gr, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια (ΑΜΕ), διδάκτωρ ψυχανάλυσης, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

Βλάσης Σκολίδης, v.skolidis@gmail.com, ψυχίατρος, ψυχαναλυτής (ΑΜΕ), μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ. Υπεύθυνος σύνταξης του ψυχαναλυτικού περιοδικού *Fort-Da*.

Γεωργία Φουντουλάκη, georgia.fountoulaki@gmail.com, ψυχαναλύτρια, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ. Υπεύθυνη σύνταξης του ψυχαναλυτικού περιοδικού *Fort-Da*.

Μαρίνα Φραγκιαδάκη, frangiadaki@yahoo.fr, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια (ΑΜΕ), μέλος της ΣΦΑ, της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ. Υπεύθυνη σύνταξης του ψυχαναλυτικού περιοδικού *Fort-Da*.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ :

Ντόσια Αβδελίδη, dosia.avdelidi@yahoo.gr, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια (ΑΜΕ), διδάκτωρ ψυχανάλυσης, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

Δέσποινα Ανδροπούλου, d.andropoulou@gmail.com, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, διδάκτωρ ψυχολογίας, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

Νατάσα Κατσογιάννη, anastasia.katsogianni@wanadoo.fr, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, διδάκτωρ ψυχανάλυσης, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

Θάνος Ξαφένιας, axafenias@gmail.com, ψυχίατρος, ψυχαναλυτής, Clinical Reader Ψυχιατρικής στο αγγλόφωνο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Ιατρικής Α.Π.Θ., μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ

Χάρης Ράπτης, harisraptis@gmail.com, σύμβουλος ψυχικής υγείας - ψυχοθεραπευτής, επίκουρος καθηγητής φιλοσοφίας και αισθητικής των μέσων Παντείου Πανεπιστημίου, μέλος της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

- ΠΕΨ: Παγκόσμια Εταιρεία Ψυχανάλυσης (*Association mondiale de Psychanalyse*)
- ΝΛΣ: Νέα Λακανική Σχολή (*New Lacanian School of Psychoanalysis*)
- ΣΦΑ: Σχολή του Φροϊδικού Αιτίου (*Ecole de la Cause freudienne*)